

**ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ
ПІДПРИЄМСТВАМИ ГМК УКРАЇНИ**

Сучасна діяльність підприємств гірничо-металургійного комплексу (ГМК) України пов'язана з рядом проблем та особливостей. Однією з таких проблем на сьогоднішній день є дефіцит обігових коштів, які необхідні для забезпечення стабільного та ритмічного функціонування гірничо-збагачувальних та металургійних комбінатів, шахт тощо. Проблеми з логістикою, перебоями з електропостачанням, дефіцит кадрових ресурсів, підвищення цін на базові складові собівартості продукції ГМК призвели до суттєвого зниження обсягів реалізації та валового доходу протягом останніх трьох років. В той же час все гостріше постають питання фінансового забезпечення виробничого процесу, підтримання цілісності виробничих комплексів та збереження майнових прав.

Методи фінансування, що використовувалися для вказаних вище цілей до 2022 року, на сьогоднішній день не дають бажаних результатів та не відповідають сучасним вимогам, а тому паралельно з їх застосуванням перед менеджментом підприємств ГМК постає питання пошуку нових джерел надходження фінансових ресурсів. Без впровадження нових підходів щодо цього більшість суб'єктів господарювання, які здійснюють власну діяльність у сфері видобутку корисних копалин та їх переробки, можуть стикнутися з проблемою неплатоспроможності та зниження ліквідності.

Серед наявних та доступних варіантів залучення фінансових ресурсів не досить освоєними є операції на світових фондових ринках щодо залучення додаткових коштів у виробничу діяльність. На сьогоднішній день на фондовому ринку існує укрупнено дві групи фінансових інструментів залучення фінансових ресурсів: заборгованості та власності. До фінансових інструментів заборгованості можна віднести облігації, займи, запозичення, застави та інші цінні боргові цінні папери, що є підтвердженням факту надання в борг емітенту певної суми грошей на певних умовах. Інструменти власності передбачають участь надавачів капіталу у власність підприємства-позичальника коштів. Головними з них є акції. Крім цього, існує ще група похідних фінансових інструментів, які також можуть використовуватися для вирішення означених на підприємствах ГМК проблем.

В залежності від конкретних обставин та особливостей функціонування підприємств ГМК можна використовувати різні комбінації названих варіантів операцій на фондових ринках. Уточнення видів та типів операцій найбільш досконало надає фінансовий інжиніринг, який за своєю суттю є проектуванням та розробкою нових та адаптацією до виробничих потреб існуючих фінансових інструментів. Впровадження в діяльність великих промислових підприємств фінансового інжинірингу дозволить в першу чергу виявити та обґрунтувати доцільність здійснення операцій на фондовому ринку підприємствами ГМК України. У випадку недоцільності таких дій, фінансовий інжиніринг надасть варіанти залучення фінансових ресурсів в інший спосіб. Однак, як показує практика, альтернативи здійсненню операцій на фондових ринках щодо залучення додаткових фінансових ресурсів для забезпечення поточної діяльності підприємств ГМК на сьогодні немає. Тому мова йде не про доцільність здійснення операцій взагалі, а про доцільність вибору конкретних форм та способів залучення фінансових ресурсів. Безумовно, з точки зору збереження майнових прав на підприємство, використання інструментів власності не є бажаним. Тобто реалізація існуючих акцій або проведення додаткової емісії акцій в підсумку призведе до втрати певної частки контролю над підприємством, що в більшості випадків є недопустимим для існуючих власників. Тому необхідно зосередити увагу на інструментах заборгованості та похідних цінних паперах, комбінацій яких може надати необхідну суму грошей та залишити майновий контроль над активами.

Отже, здійснення операцій на фондовому ринку підприємствами ГМК України в сучасних умовах господарювання є доцільним, необхідним та економічно обґрунтованим.